

SVJETSKI DAN HOSPICIJA I PALIJATIVNE SKRBI 2016.

Obilježavanje svjetskog dana hospicija i palijativne skrbi održava se svake godine **drugu subotu u mjesecu listopadu**, ove godine 08. listopada.

Definicija SZO iz 2002. godine kaže da je **palijativna njega pristup kojim se bolesnicima suočenim sa smrtonosnom (neizlječivom) bolešću i njihovim obiteljima unapređuje kvaliteta života. Čini se to kroz sprječavanje i olakšavanje simptoma sredstvima ranog otkrivanja, procjene i liječenja boli i patnje te kroz olakšavanje ostalih psihičkih, psihosocijalnih i duhovnih problema.**

Temeljne značajke hospicijske i palijativne njege su: **ublažavanje simptoma boli i patnje, očuvanje kvalitete života, integracija bolesnika u terminalnoj fazi bolesti, poštovati bolesnikovu autonomiju i dostojanstvo, vrijednosti i odluke, kontinuirano revidirati ciljeve liječenja i zdravstvene njege, minimizirati simptome distresa na kraju života, reducirati nepotrebne intervencije, optimizirati odgovarajuće suportivne intervencije i konzultacije, pružiti podršku obitelji u provođenju skrbi te pružiti podršku obitelji u procesu žalovanja.**

Svjetska populacija kojoj je potreban neki oblik palijativne skrbi čini između 50% ili 89% svih umirućih bolesnika. Podaci svjetskih istraživanja pokazuju da samo **10 % ljudi** u razvijenim zemljama **želi umrijeti u bolnici ili domu** za starije i nemoćne osobe, a **80 % ih umire** upravo **u bolnici ili domu** za starije i nemoćne osobe, mimo svoje želje. **Početkom 20. stoljeća** bilo je sasvim obratno, samo **20 % ljudi umiralo je u ustanovama.**

U Republici Hrvatskoj je to **26.000 do 46.000 bolesnika godišnje**, od toga najmanje 20% bolesnika oboljelih od tumora i 5% neonkoloških bolesnika koji imaju potrebu za palijativnom skrbi u posljednjoj godini života.

Danas se **bol** uz disanje, temperaturu, puls i tlak smatra **petim vitalnim znakom**. Shodno tome, **ovogodišnja poruka Svjetskog dana hospicija i palijativne skrbi** usmjerena je na važnost ublažavanja simptoma **boli i patnje** kod palijativnog bolesnika na osnovu **bolesnikove procjene intenziteta boli, bolesniku dostupnom i propisanom terapijom boli po usvojenom algoritmu SZO.**

U liječenju palijativnih bolesnika često se zadnjih godina koristi pojam **totalne boli**. Taj pojam uključuje **četiri komponente: fizičku, emocionalnu, socijalnu i duševnu bol**. Ove četiri komponente mogu pojedinačno ili u kombinaciji utjecati na percepciju ukupne boli kod bolesnika. **Nedostatak razumijevanja i procjene intenziteta boli** individualiziranim pristupom bolesniku zdravstvenih profesionalaca koji provode palijativnu skrb može ishoditi **neoptimalnim liječenjem boli najtežih bolesnika pa samim time ugroziti kvalitetu i dostojanstvo umirućeg čovjeka.**

Zdravstvena njega pod pojmom **boli** podrazumijeva **sve ono što bolesnik kaže da ga boli i lokalizovan je svuda gdje bolesnik kaže da ga osjeća.**

Alati za procjenu, jačinu odnosno sam doživljaj i tip **boli**, uključuju jednodimenzionalne i multidimenzionalne **ljestvice za procjenu boli**, a koje su dio obvezne **sestrinske dokumentacije.**

„**Zlatni standard**“u terapiji boli u palijativnoj skrbi/hospiciju je lijek **morfij**.

Stručnjaci upozoravaju da je godišnja potrošnja morfija po bolesniku u palijativnoj skrbi **parametar procjene kvalitete palijativne skrbi ili kvalitete života bolesnika u terminalnoj fazi bolesti.**

Po podacima Svjetske zdravstvene organizacije potrošnja morfija je: Danska - 80 mg, Australija - 36,46 mg, Kanada 40 mg, Hrvatska - 0,09 mg.

Prema statistici SZO-a, oko **70 posto ljudi oboljelih od karcinoma umire u bolovima**. Stručnjaci upozoravaju da je zaprepašujuća nepotrebna boli koja terorizira ljude cijeloga svijeta i osiromašuje njihovu kvalitetu života. **Oslobađanje od boli i palijativna skrb osnovno je ljudsko pravo svakog čovjeka, a podaci govore da je često i neopravdano ograničeno samo (ne)znanjem zdravstvenih profesionalaca.**

Medicinske sestre su zastupnici bolesnika, kad on za to nema snage, znanja ili mogućnosti, stoga je zadaća medicinskih sestara poštivati i provoditi načela palijativne skrbi s ciljem očuvanja dostojanstva umiruće osobe.

Priredili: učenici 5 A, B, C razreda